

רפת החוברת

רפת בצל הקסאם

יוסי מלול - משק הבקר

רפת זיקים שבצפון רצועת עזה, עברה תהפוכות מעניינות, סגירה ופתיחה מחדשת, גידול מרשים בייצור ובמכסה. מקומה, בסמוך לגבול, מהווה מטרה לטיילי הקסאם שאנשי החמאס משגרים מצפון הרצועה. הפעם זה הצליח להם, טייל משופר שנחת במרכז הסככה ברפת, הפר גם השקט המדומה בקיבוץ וברפת. המצב הביטחוני לא שובר את רוחם של החברים והם ממשיכים לקום כל בוקר לחליבה ולחיי השגרה והם משרדים הרבה כוח ועוצמה חיובית ובונה

בור עמוק ורחב שמעייד על עוצמת הפגיעה הישירה

תדר ביטחון קטן צמוד למכון החליבה

חלק מהצוות: טרחיו, ביאטה, ארמונד וגבו על רקע הסככה שנפגעה

שגרת החליבה ברפת לא יכולה להיפגע גם בימי מתיחות

צוות הרפת, בשיתוף טל מור מרכז המשק, בפגישה עם השמאי הממשלתי

ביאטה משקיעה את כל הנשמה בעגלים הקטנים

מ-2 פרות ועד ל-500 חולבות. לפני כעשרים שנה ויתרנו על מכסת ביצים והמרנו אותה לתוספת חלב וכך היינו לאחד המשקים הגדולים בחלב - השלישי בגודל בתנועה הקיבוצית. אליה שריג ואני היינו מההתחלה וקוממנו את הרפת. הקיבוץ לא השקיע ברפת ורק הרפתנים עשו אילתורים, בין עמוד לעמוד היו חמישה עולים ואנחנו הוספנו עוד שתי עמדות. היו 10 מטרים לפרה והמצב היה קשה. הרפת תמיד הייתה חשובה לפרנסת

ום ראשון, שעת בוקר, החליבה כבר הסתיימה, חברי צוות התכנסו בקפיטריה בצמוד למכון החליבה ואז נשמעה האזעקה המוכרת "צבע אדום". כולם המשיכו בשגרה של התראות שלא נגמרות. שריקה קטנה ופיצוץ מחריד מסכנת הפרות שבהכנה להמלטה, קופצים החוצה והמראה היה מזעזע - שתי פרות קטועות איברים ומדממות למוות ועוד אחדות עם רסיסים ענקיים בחלקים שונים בגוף, ריח של חומר נפץ בחלל, אווירה של פחד וחרדה, תחושת תסכול וחוסר אונים, ברפת, בקיבוץ וגם באזור כולו. פגז משופר של הקסאם בקוטר 165 מ"מ גרם לרעידת אדמה של ממש בקיבוץ ובאזור. 20 דקות קודם לכן העבירו פרות יבשות לקבוצת ההכנה ושם נהרגו חמש פרות ועגלה אחת קטנה שנולדה בבוקר - את האימא הספיקו להעביר לחליבה והיא נשארה בחצר.

לפני שנה נחת קסאם ליד בתי הילדים של הקיבוץ ובנס לא נפגע איש, הפצע נפתח שוב ואיתו הרבה תהיות ושאלות - זהו אורח החיים של יישובי עוטף עזה ואלה שעובדים עם בעלי חיים בכללם. נכון שליד המכון יש חדר ביטחון קטנטן, אך מי יספיק להגיע אליו בהתראה כל-כך קצרה של 20 שניות, למעט חולבים עירניים.

התוצאות המקצועיות של הרפת טובות מאוד, החברים מזדהים עם הרפת משקיעים בה את הנשמה, הצעירים רבים להישאר ברפת, גם כי לא נשארו הרבה ענפים חקלאיים בקיבוץ וזו דרך קליטה טובה

נפגשתי למחרת עם חברי הצוות להזדהות, להביא את תמיכת ההתאחדות וגם ללמוד על הרפת שנמצאת "בחזית". גבו המרכז התראיין כל יום אתמול וענה לשאלות התקשורת. היום הוא מלווה את השמאי מטעם שלטונות מס רכוש לבחון את היקף הנזק ורמת הפיצוי למשק. פיצוי בעבור הנזק הישיר אולי יהיה, אך מי יפצה על הפחדים והחרדות, על הטלפונים לבני המשפחה בעת אזעקה ובוודאי בעת פגיעה.

"קיבלנו הרבה טלפונים וזה בהחלט תומך ומעודד. ביומיום מסתדרים טוב: ארמנדו אחראי על הבריאות ועל הפוריות, ינקי מטפל בתחזוקת הרפת, סרחיו אחראי על הטרקטורים, ביאטה משקיעה נשמה ביונקיה, דרור עובד בסלף ויש גם שני תאילנדים - פארק ופאן.

ארמנדו מספר: "ב-1981 עלינו בגרעין לקיבוץ, היינו 44 ונשארונו 18 בקיבוץ ואני היחיד ששרדתי ברפת. ב-1994 הגיעו חבר'ה מאורוגואי במסגרת "המכון למדריכים" של תנועת השומר הצעיר וגבו היה ביניהם, אני הדרכתי אותם. בין 1988 ל-1996 ריכזתי את הרפת וכיום גבו מרכז, מאז 2003, ועושה זאת בהצלחה רבה."

קצת היסטוריה

דגי תבויניק מוותיקי הקיבוץ: "קיבוץ זיקים עלה על הקרקע ב-1949 ורפת נבנתה כבר בהקמה. מכל מיני סיבות נסגרה הרפת ו"גרעין שומר'יה", שהגיע מאוחר יותר, חידש אותה והיא צמחה

גם על פארק ופאן התאילנדים עוברת תקופה קשה למדי

בבוקר זה לא בכל יום. הייתה הפוגה של כשבוע ועכשיו זה התחדש.

האווירה החברתית בקיבוץ טובה, חוגגים ביחד, יש גיבוש ועושים פעולות חברתיות למרות המתח הרבה והחרדות. הדבר היחידי שלא עשינו היה בר מצווה לילדים בגלל שהאורחים לא רצו לבוא והעברנו את החגיגות לעין צורים שמצפון לנו."

ביאטה הנורבגית

הגיעה מנורבגיה כמתנדבת לפני כעשר שנים, פגשה את גבו ברפת והאהבה הייתה ממבט ראשון. לפני כ-7 שנים חזרה לקיבוץ ולרפת ומאז היא ביונקייה. היא לא חברה בקיבוץ ונמצאת ב"עצמאות כלכלית", בין לבין, הצליחה לצאת ללימודי רפואה סינית במשך ארבע שנים. את יום העבודה היא מתחילה ב-05.00, לעגלות נותנים אבקת חלב ואילו את החלב הסומטי נותנים לעגלים, שאותם מוכרים כגמולים למגדל במושב גבעתי. ביאטה לא מפונקת ועובדת קשה במספר תחומים. בנורבגיה גדלה בחווה שלא היה בה בקר. "הייתי ביונקייה כשהייתה נפילה, שמעתי אזעקה והערכתי שלא אספיק להגיע לחדר הביטחון. נכנסתי לחדר אבקת החלב, בכיתי והתחלתי לרוץ כי הבנתי שקרה משהו נורא. זה לא נפל בעגלים הקטנים וראיתי את המראה בסככה של ההכנה. החלון ביונקייה נשבר מההדף גבו וסרחיו היו בחדר האוכל ברפת והם יצאו לחפש את כולם."

המסר של גבו לניהול מוצלח

רוח צוות, יוצאים פעם בשנה לחופש 3-4 ימים למלון בצפון עושים תכנית השקעות ותקציב מיוחד לטיפוח הצוות. ברגע שאתה נכנס לרפת זו דרך חיים ואתה מכור לענף. החברים הצמודים הם חברי הענף, חשוב לחלק סמכות ואחריות וזה עובד. ■

הברוצלוזיס שהיה

ארמנדו היה ברפת בזמן "המחלה" וזוכר היטב את פרטיה: "בשנת 1994 פרצה אצלנו מחלת ברוצלוזיס מלנטיס שהיא מחלה של הכבשים. גילינו אנשים חולים וחלקם היו מצוות הרפת, כי עשינו קפה ולקחנו חלב ישר מהמכל. היו בעיות פרקים ואף אושפזו חברים בבית חולים. בדקו את החלב ומצאו שיש נוגדנים של המחלה, בדקו את הפרות ומצאו 65% נגיעות ובמצב כזה לא כדאי להתעסק עם העדר. בסוף מאי 1994 הוצאנו את כל הפרות והתקבלה החלטה, ברפת ובקיבוץ, שלא מוותרים ומחדשים את הרפת, כמקודם. הרפת הייתה ריקה לגמרי, חיטאנו את המרביצים, צבענו בצבע מיוחד את הגגות והברזלים וסגרנו את הגידול למשך ארבעה חודשים. בתקופה זו חידשנו את מכון החליבה, לאחר הקרוסלה הראשונה שנבנתה ב-1972.

באוקטובר 1994 חידשנו את הרפת. מרכז המשק ואני טיילנו בהרבה רפתות קיבלנו הרבה עידוד ועזרה. סמי ריין ז"ל מעין הנציב הציע 75 עגלות מעולות ואני בחרתי את מה שרציתי. קנינו 300 עגלות לפני המלטה ואחר כך היה לנו הסכם עם נהלל וקנינו עוד 200. היו לנו 500 המלטות בארבעה חודשים. בינואר כבר הייתה לנו אותה כמות של פרות, כמו לפני הסגירה. עשינו תורנות 24 שעות לתצפית ולעזרה בהמלטות. המדינה נתנה לנו פיצוי ואת המכסה העבירו לאומנות. כבר בינואר 95 חלבנו כמו קודם. רוב האוכלוסייה בקיבוץ הם ישראלים, הוותיקים עלו מרומניה, יש גרעין של אנגלים, וגרעינים של "השומר הצעיר" מברזיל, מארגנטינה ומאורוגואי. באוגוסט 2006 היה לנו חג יובל 25 לעלייתנו לארץ והייתה חגיגה גדולה בקיבוץ."

איך מסתדרים עם האזעקות

"יש הרבה אזעקות. בהתחלה נלחצנו אחר כך התרגלנו וכעת אנחנו לחוצים שוב בגלל אתמול.

בעקבות הקסאם שנפל בחצר לפני שנה, בנו חדרי ביטחון ליד חדרי המגורים בקיבוץ. ברפת יש חדר אחד קטן ליד הרפת ורק החולבים יכולים להגיע אליו. המשפחות בלחץ והן מטלפנות לרפתנים לשאול. הילדים דואגים כי הם לומדים בבית ספר אזורי בקיבוץ יד מרדכי. עיקר האזעקות הן

הקיבוץ, אך היו גם שנים מעטות שהפסדנו כי הפרות סבלו.

אמרו לי "כל יום שאתה קם לעבודה אתה מפסיד 3 לירות". ברוב השנים הרפת הרוויחה יפה.

הילדים שלי עבדו ברפת וגם הנכדים נשארו בקיבוץ עובדים ברפת וחיים אותה יומיום. ברפורמה החלטנו פה אחד שרוצים להישאר לבד בלי שותפים עם כ-5 מיליון ליטר מכסה, למרות שהיו לנו הרבה מחזרים."

הרפת כיום

גבו אלטמרק המנהל, בן 32, מנהל את הרפת בכישרון רב ובהצלחה, גם בהשוואה האזורית והארצית: "הרפת חודשה לאחר "המחלה" ותפקידה בכלכלת הקיבוץ מאוד מרכזי. היא הענף המוביל בין ענפי המשק ולכן ההתייחסות כיום טובה ויש מדיניות השקעות ומוציאים הרבה כספים על הרפת. התוצאות המקצועיות של הרפת טובות מאוד, החברים מזדהים עם הרפת משקיעים בה את הנשמה, הצעירים רבים להישאר ברפת, גם כי לא נשארו הרבה ענפים חקלאיים בקיבוץ וזו דרך קליטה טובה. השנה ארגנו את חגיגות חג השבועות וכל הצוות נרתם לעשייה של החג. בזכות המרקם החברתי אנחנו משקיעים המון בשיפור התוצאות ואנחנו נמצאים בצמרת המקצועית והכלכלית באזור ובארץ.

יש עבודת צוות וחלוקת סמכויות, החברים אחראים לוקחים סמכות ואחריות. ביונקייה מגדלים עגלות עד שלושה חודשים וזה משתלם במראה העגלות, הקפדה על הפרטים הקטנים מבטיחה עגלות טובות לתנובות גבוהות. הרופא הוא ד"ר עמוס מומבז והמזריע אורי זגורי."

מרכז המזון מקומי וקונים את המזונות לבד, נעזרים ביעוץ של יורם שפירד השכן.

יש שני ביקורי רופא בשבוע מכינים ב"נעה" והולכים עם הרופא בעיקר, לבדיקות לאחר המלטה ולהיריון. את השידוך עושים עם "נטע" ולאחר כל מבחן פרים מגיעה ראצה המדריכה ואיתה מכינים את תכנית ההזרעות, מטפחים לחלבון ולמוצקים. הרפתנים חולבים וגבו המרכז חולב פעמיים בשבוע להכיר את הפרות. החליבה נמשכת כארבע שעות אינטנסיביות וקשות, כי אין זמן לנושם. מייצרים עודף של כחצי מיליון ליטר ב-2007.